

Posudek
na rigorózní práci Mgr. Štěpána Tretery
Limity dokazování v trestním řízení

I.

Téma rigorózní práce je velmi důležité a mimořádně aktuální. Přes třicet trvajících legislativních prací na novém trestním řádu, který by nahradil letitý zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, dosud nepřinesly projekt, který by byl alespoň předložen do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. To ovšem umožňuje, abychom se stále zamýšleli nad koncepcí budoucí právní úpravy českého trestního procesu a diskutovali nad problémy dokazování v trestním řízení. Problematika dokazování v trestním řízení je ovšem velmi široká, autor si vybral k odbornému literárnímu zpracování jeden jeho důležitý problém, jednu důležitou otázku, a to problematiku mezi (limitů) dokazování v českém trestním řízení.

Výběr tématu je třeba ocenit. Meze dokazování v trestním řízení nejsou v zákonném textu přesně a jasně vymezeny, často jsou vymezeny pouze judikaturou a naukou, což znamená, že platná právní úprava neposkytuje dostatečné a jednoznačné vodítko při řešení obvyklých problémů aplikační praxe. Vznikající problémy pak musí být řešeny soudní judikaturou, ačkoliv vhodnější by bylo, kdyby je řešil zákonodárce přímo v textu trestního řádu. Jde například o otázku procesních důsledků porušení předpisů o dokazování v trestním řízení anebo uplatnění některých nových forem důkazních prostředků. Právě jistá zastaralost platné právní úpravy nutí k úvahám *de lege ferenda*.

II.

Autor rozdělil práci do úvodu, šesti kapitol dále strukturovaných a závěru práce, ve kterém uvádí také náměty *de lege ferenda*. Osnova práce je logická, jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují.

Rigorozant nejprve vychází v první kapitole ze základních zásad trestního řízení, které se týkají dokazování v trestním řízení. Dále rozebírá otázky dělení důkazů, předmětu a rozsahu dokazování podle trestního řádu, průběhu dokazování v jednotlivých stádiích trestního řízení. Podrobněji se pak v práci věnuje výslechu obviněného, výslechu svědka, znaleckému dokazování, rekognici, konfrontaci. V šesté kapitole pojednává o složitých otázkách hodnocení důkazů. Závěr práce autor věnoval shrnutí výsledků své práce a námětům *de lege ferenda*. Osnova práce dává jasný a zřetelný obraz o otázkách, o kterých autor pojednává.

Autor práci zpracoval na podkladě dostatečného počtu odborných literárních pramenů, mezi nimiž nalzáme i práce cizojazyčné, což pochopitelně práci zhodnocuje. Oceňuji také početné případy soudních rozhodnutí a práci s nimi. S použitými prameny pracoval autor

korektně a kreativně. Velmi nízká shoda, kterou vykazuje systém (čtyři procenta) ukazuje, že jde o práci původní.

Po formální stránce rigorózní práce obsahuje všechny náležitosti.

III.

Po obsahové stránce má rigorózní práce velmi pěknou úroveň, a to zejména v těch partiích, ve kterých autor rozebírá problémy aplikační praxe vyplývající z toho, že řada otázek není v trestním řádu upravena (například provádění důkazu daty z elektronických zařízení, absence povinnosti vyšetřujícího orgánu náležitě odůvodnit, proč nevyhověl po skončeném vyšetřování návrhu na doplnění dokazování, což lze lehce odstranit stanovením povinnosti vyšetřujícího orgánu rozhodnout formou usnesení, absence právní úpravy o vyhledání důkazu spočívajícího ve výslechu svědka, zakotvení zákazu důkazu vyšetřením na tzv. detektoru lži a četné jiné otázky).

V závěrečné kapitole autor sumarizuje náměty de lege ferenda, mimo těch, o kterých pojednával v předchozí části práce. Jedním z námětů je odstranění nekoncepčních zásahů do základních zásad trestního řízení zaváděním nových institutů, které s těmito zásadami kolidují (str. 86 a násl. práce). Samozřejmě v obecné rovině je třeba s autorem souhlasit. Jde ovšem o širší problém, který bude muset zákonodárce řešit v budoucí rekodifikaci českého trestního procesu. Bude muset si vybrat, jakou koncepci trestního procesu přijme – a podle toho koncipovat základní zásady trestního řízení. Sympaticky také působí další návrh autora de lege ferenda, totiž zakotvení taxativního výčtu důkazních prostředků do trestního řádu.

Lze shrnout, že autorovy návrhy ke zdokonalení právní úpravy jsou věcné, řádně odůvodněné a představují studnici, ze které budoucí zákonodárce může čerpat.

IV.

Závěrem shrnuji: Předložená rigorózní práce je zcela způsobilým podkladem pro ústní obhajobu. Autor v ní prokázal, že disponuje hlubšími odbornými znalostmi, že má suverénní přehled o problémech aplikační praxe a že je schopen vypracovat odborný text na náležité odborné úrovni. Obhajobu disertační práce doporučuji orientovat na otázku: Demonstrativní nebo taxativní výčet důkazních prostředků v trestním řádu?

V Praze 9. 1. 2024

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
pověřený akademický pracovník